

Obsah

Úvod	7
1. Český kontext organizace předškolního vzdělávání	9
1.1 Pojetí heterogenního a homogenního uspořádání tříd mateřských škol	9
1.2 Historická východiska organizace tříd v mateřské škole	12
1.2.1 Počátky institucionalizovaného vzdělávání v českých zemích	13
1.2.2 Předškolní vzdělávání v českých zemích ve 20. století	14
1.2.3 Předškolní vzdělávání na přelomu 20. a 21. století	15
1.3 Dosavadní empirická zjištění	17
1.3.1 Adaptace	18
1.3.2 Sociální dovednosti	20
1.3.3 Hra a učení	22
1.3.4 Podpora rozvoje dítěte	23
1.3.5 Školní připravenost	24
1.3.6 Role učitele	26
1.4 Shrnutí	29
2. Zahraniční poznatky z heterogenního uspořádání tříd v zařízeních předškolního vzdělávání	31
2.1 Výsledná zjištění	32
2.1.1 Vliv uspořádání třídy na rozvoj dítěte	32
2.1.2 Učitel v heterogenní třídě	36
2.1.3 Názory rodičů na uspořádání tříd	38
2.1.4 Specifické programy a jejich efektivita	39
2.2 Shrnutí	40
3. Výzkum rozdílů v podpoře rozvoje dítěte v heterogenních a homogenních třídách mateřských škol	43
3.1 Kognitivní úroveň dětí na konci předškolního vzdělávání	43
3.1.1 Vybrané související výzkumy	44
3.1.2 Metodologie	46

3.1.3	Výsledky diagnostikování dětí v posledním, povinném roce jejich docházky do mateřské školy	51
3.1.4	Shrnutí	57
3.2	Názory učitelek mateřských škol na uspořádání tříd	58
3.2.1	Výzkumná zjištění	58
3.2.2	Shrnutí	65
3.3	Názory studentek učitelství pro mateřské školy	67
3.3.1	Cíl a metoda výzkumu	67
3.3.2	Výzkumná zjištění	68
3.3.3	Shrnutí	80
4.	Význam věkové heterogenity pro rozvoj dítěte	83
5.	Metodická doporučení pro práci ve věkově heterogenním uspořádání třídy mateřské školy	87
5.1	Teoretická východiska spojená s konstruktivistickými přístupy	88
5.2	Heterogenita jako předpoklad individualizace předškolního vzdělávání	91
5.3	Náměty aktivit rozvíjejících matematickou pregramotnost	94
5.3.1	Aktuální pohled na pojetí matematické pregramotnosti	95
5.3.2	Využití fotografie pro rozvoj matematických představ	102
5.4	Náměty aktivit rozvíjejících čtenářskou pregramotnost	109
5.4.1	Čtenářský koutek v mateřské škole	112
5.4.2	Práce s texty	115
5.5	Náměty výtvarných aktivit rozvíjejících tvořivost	120
5.5.1	Tvořivost v životě dítěte	121
5.5.2	Role učitele v rozvoji tvořivosti	122
5.5.3	Výtvarné aktivity a jejich realizace	123
	Závěr	131
	Literatura	133
	Věcný rejstřík	147
	Summary	149